

GIÁ BÁN	
ĐÓNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Ước năm . 6.000	6.000
Sáu tháng . 3.000	3.000
Ba tháng . 1.500	1.500

Khu báo phải trả tiền trước.
Thư và manôit gửi cho
H. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. - Ai
đăng quảng-cáo, việc riêng
xin thương-ghi trước.

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE
Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

Quan lại mà không
tốt cũng là do chế-độ
không tốt của xã-
hội.

LỜI DỰ-NGÔN CỦA MỘT NHÀ TRIẾT-HỌC

(Quan - lại thời đại mới)

Trên cuộc tiến-hóa của loài người, một mặt thì do sự kinh-nghiệm mà lần lần sửa đổi cho hoàn-thiện và khác-trang thêm ra; một mặt do lý-tưởng mà lần lượt phát hiện ra sự thực. Ở đàn, ở hang mà sau làm ra nhà cửa lầu đài; mặc da thú, mặc lá cây mà sau làm ra bông tơ vải lụa; ấy là về đường kinh-nghiệm. Sự tiến tới theo đường ấy một đời một ít, đến ngày nay cũng chưa thôi, song con đường trải qua ai cũng trông thấy. Còn về đường lý-tưởng mà hiện ra sự thực thì không ai lường được, mà có lẽ bao-la thông-quát cả công việc trong vũ-tru, không lấy thời-gian và không-gian mà đoán định tới đâu là đúng; có cái lý-tưởng phát-minh từ đời thượng-cổ mà ngày nay mới thấy thực-hành, có cái phát hiện đời nay mà trăm ngàn đời sau mới hưởng cái hiệu-quả của nó; lại có nhiều cái lý-tưởng đến đập lại mà thiết hiện trong một thời-kỳ. Nói tóm lại thì câu nói của nhà hiền-triết: « Lý-tưởng là mẹ đẻ ra sự thực », rõ là không sai, chỉ có thiết hiện hoặc sớm hoặc muộn, thời gian có trước sau khác nhau mà thôi. Nhân thế mà kỹ-giả nhờ lời những câu dự ngôn của Bacon như dưới đây:

Ông Bacon là một nhà đại-triết về thời kỳ cận-dại. Bình sinh ông bất mãn lối triết-học Hy-lạp, lập-tâm cái cách lối học trên-bù ấy mà mở một kỹ-nghệ mới trong nền triết-học. Ông ta lấy phương-pháp khoa-học mà quan-sát một cách tinh tế. Cách quan-sát của ông ta là phá trừ hẳn những thành-kiến về cá-nhân, chủng-tộc và xã-hội, để lấy xem xét cho đúng về chân-lý. Ông ta rất chú-y về sự biến-hóa trong cõi thiên-nhiên, để xướng tự nhiên luật khoa-học; vì đường ấy là một con đường ngay thẳng rộng lớn đưa loài người lên cái nước lý-tưởng. Ông để-xướng khoa-học mà cốt lấy triết-học giúp vào; ông nhận rằng công-dụng triết-học là mở mang trí-khôn cho loài người mà lại tăng tấn lòng lành lên nữa. Về môn khoa-học thì ông chưa có phát minh cái gì mới, song bao nhiêu sáng kiến của ông, đều thành ra lời dự ngôn của nhà khoa-học, bao nhiêu nhà khoa-học sau này phát minh cái nọ cái kia, phần nhiều là nhờ phương-pháp từ ông ta sáng tạo ra mà công hiển cho đời sau. Công ông trong làng khoa-học không phải là nhỏ.

Lời dự ngôn ông, thấy đều chép trong quyển sách « Châu-dại-dương mới ». Trong các lời dự ngôn như nghiên-cứu các tinh-cầu, thiên-văn, công-dụng thác nước (cascade) cũng phát minh sức hơi nước (vapeur d'eau), cách trị các thứ bệnh, thí-nghiệm cách giao-chúng sinh thực mà sinh giống, tất, cho đến người ta có thể chế đồ cơ khí dùng để lặn dưới nước, cũng bay trên không v.v., ngày nay đều đã phát minh mà chứng thực cả. Duy có một điều chúng ta rất lấy làm mong mỏi mà chưa biết ngày nào là ngày thực hiện là cái thuyết này:

Ông ta nói:

« Quan-lại ngày sau toàn là nhà khoa-học và triết-học, chỉ chú trọng về việc thực-hành và thí-nghiệm trong luật tự-nhiên, khác hẳn với mấy nhà trọng yếu trong trường-chính-khởi ngày nay, chỉ tra chuốt từ-lệnh (nói hay), vàng trắng đen đỏ, chỉ từ ngoài miệng v.v. »

Qui hóa thay và cao thượng thay hạng quan lại ấy!!

Ông ta sẽ di tưởng tượng đến hạng quan lại đặc-sắc ấy lấy lẽ rằng nhân-loại đến lúc đó học-vấn và đạo-đức, đã đến bậc mười phần cao-thượng; trong xã-hội không có điều gì rắc rối xảy ra như xã-hội bất-lương ngày nay, nên không phiên đến quan lại phải quản-lý và can dự gì cả. Bởi thế nên ai đứng trong hàng quan-lại, chỉ chăm quản-lý về cõi tự-nhiên, nghĩa là chú-y về việc phát-minh thí-nghiệm..., mà không cần chú-y đến cuộc tri-an, vì không có mối nguy loạn gì thì ai điên đại gì mà đi lo sự đề-phòng-giám-đốc cho một nhọc

Đại-khái những lời dự ngôn của ông Bacon nói trên, phần nhiều là lý-tưởng mà lần lần thành ra thực sự. Tuy trong đời ông, cái kho lý-tưởng của ông chưa thấy thực-hiện được bao nhiêu, song nhờ phương pháp ám-thị của ông mà người sau được hưởng cái kết quả tốt, nào có ít đâu. Đến như cái hạng quan-lại khoa-học triết-học mà ông đã vẽ ra trong lý-tưởng đó, thì hiện chính-giới ở các nước văn-minh, hình như cũng chưa đạt đến bậc hoàn-toàn ấy, huống gì ở xứ ta! Năm trong mán lối mà nghe nói bóng sáng ngoài trời, ở trong hoàn-cảnh chế-độ bất-lương mà nghe nói cái cảnh thiên-đương-cực-lạc, trách nào không sinh ra một mối ngậm-ngùi!

CHUYÊN HAY Lại một chuyện nói khác làm khác

(Đề xướng chủ nghĩa tiết chế sinh dục)

Bên Á đông ta, về đời Xuân-thu, vua nước Sở đánh nước Túc, bắt Túc - phu - nhân về (là vợ vua Túc). Phu - nhân ở với vua Sở, sinh đã mấy đứa con mà thủy chung làm tình như người cầm, không nói một lời, là vì thất tiết mà không tự quyết được nên thẹn mà không nói. Người sau gọi là Đào-hoa phu-nhân (không nói như hoa đào. Đào là để nhũn mà không nói. Mối đời Tục-chi nước Mỹ có đảng chuyên Bà San-cách phu-nhân, lại thú hơn chuyện trên:

« Một nhà Anh-thu nước Mỹ là bà San-cách phu-nhân, đề xướng chủ nghĩa « Tiết dục » (tiết giảm sự sinh dục); khắp cả thế giới, ai cũng kính động về nghĩ luận về danh tiếng của bà, mong được trông thấy phong thể bà lấy làm thỏa vọng. Năm trên bà du lịch Trung hoa, các giáo đồ trước đã đến giảng, tiếng sóng « tiết dục » lừng lừng trên mây. Có một nàng Trưng hoa ở chợ Quảng-châu cũng bài bà, say mê học thuyết của bà, mà phụ họa theo rất sốt sắn, nhưng không bao lâu mà nàng đã sinh sản cả bảy con! Đây là công hiệu « tiết dục »! Thế mà nàng vẫn đề xướng mãi mà không thôi, làm kén buộc mình tâm; ít lâu nàng không dám ra mặt công chúng nữa; ai cũng truyền nhau làm trò cười.

Nhưng nàng này không đủ trách vì nàng chệch qua làm con sâu nhai tiếng mà phụ họa theo người ta, chứ chẳng có chút chủ kiến gì. Đến như bà San-cách kia mới là đáng nực cười: Bà cực lực xướng cái chủ nghĩa tiết dục, ngày nào cũng như ngày nào, mà cứ để năm một, mỗi năm thêm một đứa con! Trước khi bà chưa đi du lịch Trung hoa, con đã thành bảy, tay bằng tay con, người ta đã tặng cho bà một cái huy hiệu « bà heo nái »; song bà đã tiết máu j khi bà ở Trung hoa về còn để liên hai đứa trẻ nữa, một trai một gái. Cái thành hiệu « đề xướng tiết dục » như thế, bảo ai không phì cười vô bụng sao! Thế mà bà không tự biết là xấu hổ, vẫn cực lực đề xướng cái chủ nghĩa « tiết dục » mãi, không chịu ngả lòng....

Lại nói với việc làm của bà, trái ngược như thế, như ở xứ ta thì nghe lời nói bà đến giảng, chắc ai cũng nhui mũi mà nguội háy; song về bà người Mỹ là một nước văn minh cực đĩnh, nên không ai dám chế mà chĩnh ở xứ ta, đã có kẻ say mê theo thái độ của bà mà toàn học cho được kia.... »

Như chuyện bà San cách trên này mới thật là đáng cười: « Làm theo lời ta nói mà đừng làm theo việc ta làm »

Nếu cứ học theo thuyết « tiết dục » của bà ấy thì không bao lâu mà trên mặt địa cầu này, sẽ mang cái họa « nhân mãn » chứ chẳng chơi!!

Hay chuyện

CHUYÊN HAY Lại một chuyện nói khác làm khác

(Đề xướng chủ nghĩa tiết chế sinh dục)

Bên Á đông ta, về đời Xuân-thu, vua nước Sở đánh nước Túc, bắt Túc - phu - nhân về (là vợ vua Túc). Phu - nhân ở với vua Sở, sinh đã mấy đứa con mà thủy chung làm tình như người cầm, không nói một lời, là vì thất tiết mà không tự quyết được nên thẹn mà không nói. Người sau gọi là Đào-hoa phu-nhân (không nói như hoa đào. Đào là để nhũn mà không nói. Mối đời Tục-chi nước Mỹ có đảng chuyên Bà San-cách phu-nhân, lại thú hơn chuyện trên:

« Một nhà Anh-thu nước Mỹ là bà San-cách phu-nhân, đề xướng chủ nghĩa « Tiết dục » (tiết giảm sự sinh dục); khắp cả thế giới, ai cũng kính động về nghĩ luận về danh tiếng của bà, mong được trông thấy phong thể bà lấy làm thỏa vọng. Năm trên bà du lịch Trung hoa, các giáo đồ trước đã đến giảng, tiếng sóng « tiết dục » lừng lừng trên mây. Có một nàng Trưng hoa ở chợ Quảng-châu cũng bài bà, say mê học thuyết của bà, mà phụ họa theo rất sốt sắn, nhưng không bao lâu mà nàng đã sinh sản cả bảy con! Đây là công hiệu « tiết dục »! Thế mà nàng vẫn đề xướng mãi mà không thôi, làm kén buộc mình tâm; ít lâu nàng không dám ra mặt công chúng nữa; ai cũng truyền nhau làm trò cười.

Nhưng nàng này không đủ trách vì nàng chệch qua làm con sâu nhai tiếng mà phụ họa theo người ta, chứ chẳng có chút chủ kiến gì. Đến như bà San-cách kia mới là đáng nực cười: Bà cực lực xướng cái chủ nghĩa tiết dục, ngày nào cũng như ngày nào, mà cứ để năm một, mỗi năm thêm một đứa con! Trước khi bà chưa đi du lịch Trung hoa, con đã thành bảy, tay bằng tay con, người ta đã tặng cho bà một cái huy hiệu « bà heo nái »; song bà đã tiết máu j khi bà ở Trung hoa về còn để liên hai đứa trẻ nữa, một trai một gái. Cái thành hiệu « đề xướng tiết dục » như thế, bảo ai không phì cười vô bụng sao! Thế mà bà không tự biết là xấu hổ, vẫn cực lực đề xướng cái chủ nghĩa « tiết dục » mãi, không chịu ngả lòng....

Lại nói với việc làm của bà, trái ngược như thế, như ở xứ ta thì nghe lời nói bà đến giảng, chắc ai cũng nhui mũi mà nguội háy; song về bà người Mỹ là một nước văn minh cực đĩnh, nên không ai dám chế mà chĩnh ở xứ ta, đã có kẻ say mê theo thái độ của bà mà toàn học cho được kia.... »

Như chuyện bà San cách trên này mới thật là đáng cười: « Làm theo lời ta nói mà đừng làm theo việc ta làm »

Nếu cứ học theo thuyết « tiết dục » của bà ấy thì không bao lâu mà trên mặt địa cầu này, sẽ mang cái họa « nhân mãn » chứ chẳng chơi!!

Hay chuyện

Số tới số có bài:
Văn - đề ám - lịch và
dương - lịch

VẠN-VĂN Tâm sự chị lái đò

Lênh đênh một chiếc thuyền nan,
Gió to sóng cả làm than em có ngại
nào!

Bến sông cửa bể lúc ra vào,
Ngọn trào lên xuống cảm sao em
những đời ai?
Đợi mong ai thả ngân lại than dài,
Buồm ai thấp thoáng bên ngoài biển
khơi!
Một mình em ở vãn bên trời,
Chịu sao được mũi biết ai người đã
chịu ra tay!
Chiếc thuyền em nay đó lại mai đây,
Thương người lạc bến tháng ngày
em những lênh đênh!
Quần đẩu lên thác xuống ghềnh!
L. H. Ng. trung Khuyến

Thấy mùa đông trông mùa xuân
Trông ngóng tin xuân nóng cả lòng,
Chiều chiều ra ngắm cảnh mùa đông.
Tuyết sương, núi nọ tro mình đá,
Mưa gió, rừng kia thử gốc tùng.
Cờ trời qua lại lấp rồi thông.
Già tan mai nở, bao giờ nhỉ?
Trông ngóng tin xuân nóng cả lòng.
C.

Chuyện một người ở ngôi sao Sirius đi du-lịch sang ngôi sao Saturne

(Nguyễn-văn của Voltalre)
(Tiếp theo)

Mi-cô-ga: Thưa ông, đến ông không phải là một nhà triết-học, thời có lẽ ông nghe nói đến sự sống của loài người ở xứ đó, chắc ông lại thêm phiến. Người xứ đó sống lâu đến gấp 700 lần người ở ông kia. Nghĩa là có thể sống đến trên mười triệu (10.500.000) tuổi. Nhưng thưa ông, ông nên hiểu rằng: Người sống lâu hay kể chết yểu, sau khi chết rồi, thời cũng như nhau cả. Tôi đã kinh qua nhiều nơi, thấy có người sống lâu gấp mấy nghìn lần hơn bên xứ tôi kia; thế mà vẫn còn có người phàn nàn là « chết non ». Bởi lẽ đó, ông nên biết rằng: Con người ta chỉ sống bằng tư tưởng; còn như cái xác thịt thời sống lâu càng thêm thái mà thôi. Theo lý tự nhiên mà bàn về tư tưởng, thời

Tiêng hóa-bình thông-nhứt ở TRUNG-HOÀ

(Đối nội tức tranh, đối ngoại bị chiến)

Nước Trung-hoa từ ngày Dân-quốc thành lập đến nay, gần 20 năm mà cuộc nội chiến lần lượt diễn ra, làm cho nhân dân sa vào cái cảnh địa không khố; xét cái họa nhân văn đó đã làm ra sự tử vong của bọn quân phiệt, song cũng chính bởi cái cảnh « kiến » và « vô lực thông nhứt » mà gây ra. Xem việc đã qua thì chính kiến vô lực thông nhứt tự như không hiệu quả gì nếu gần đây dự luận mới có tiếng « Hòa bình Thông nhứt ».

Cứ hiệu tình mà xét, D.êm Phùng thất bại mà Phùng Trương, còn hùng cứ một phương, tuy mới rồi có cuộc Trưng Tướng hội ngộ, Bắc phương có tiếng ủng hộ Trưng ương, song cuộc Trưng Tướng phân trị, có vững bền được không? Đó là một điều đáng nghi. Còn bên Nam-phương, Trưng Quê vẫn khôn thủ một nơi, song quân Việt tấn công lâu nay chưa có hiệu quả gì; ngoài ra tướng lãnh Nam-phương, có quả thành tâm ủng hộ Trưng mà cuộc phân Trưng khởi diễn ra nữa không? Đều đó cũng chưa chắc. Nam Bắc thành cuộc vẫn còn nằm trong cảnh tượng chưa được ổn thỏa cả. Thế mà dự luận lại có tiếng « Hòa bình thông nhứt » là tại làm sao?

Có một tờ báo Trung-hoa giải thích vấn đề kỳ đại ý nói: Muốn cho cuộc chiến chính thông nhứt thiết hiện thì trước phải hòa bình, muốn cầu hòa bình thì phải dẹp việc nội tranh, mà muốn dứt chuyện nội tranh thì phải có một cái công ước mà cùng tuân thủ với nhau. Công ước là gì? Tức là « Trưng quốc phi chiến công ước », chứ y có làm chủ « ĐỐI NỘI TỨC TRANH, ĐỐI NGOẠI BỊ CHIẾN ». Họ cho lý tưởng ấy vẫn là tầm thường song thực hành ra rồi là có công hiệu; vì đối nội mà giữ theo công ước xếp việc nội tranh thì quốc gia mới có thể thông nhứt mà công việc kiến thiết mới tiến hành được; có kiến thiết thì trong nước mới giàu mạnh mà đủ sức đề đối với liệt

cường, nên nói hòa bình tức tranh là tuân theo công ước mà tiến hành, chứ không phải khuất phục dưới vô lực của một tư nhân nào... »

Từ việc thuyết hòa bình này thì có bức điện của Hoàng-thiên-Hông là rõ ràng. Trong bức điện có đoạn như sau:

« Tô Ngã xam phạm phía Đông Bắc, quân Cộng phá hủy miền Trưng-sa; nói thông nhứt mà ngày thấy chia rẽ; nói lại bình mà trở lại lạng bình; nói họ đàng mà đàng càng mất lòng tin nhiệm; nói cứu quốc mà trong nước cứ thủy rời rời; những hiện tượng ấy đều là cái ác quả báo sự vọng dụng vô lực mà thành ra. Kia, từ đầu năm Dân quốc đến nay, những cuộc chiến trị phân tranh không tìm phương giải quyết nơi các bản, mà chỉ một mực cứ dùng vô lực làm chánh sách trên áp độc nhứt; đầu thì Viên-thế-Khải, thế nữa Tào Côn, Đoàn-kỳ-Thụy, ... tuy trong lúc tạm thời có chút thắng lợi, song chẳng bao lâu mà tan tành. Thế mà các nhà đương cuộc, các không rõ sự bình tranh là thế nào, không lo cái dụng cách hòa bình để toàn bộ cứu, thì sau này sao cũng có kẻ khởi lên mà tạo trở chớ chẳng không... »

Xem bức điện cũng bài báo trên thì rõ dự luận Trung-hoa ngày nay đã khuyên tương về mặt hòa bình tức tranh để chấm lo về việc đối ngoại. Đối với thời cuộc Trưng-hoa thì chúng ta cũng nhận câu « đối nội tức tranh, đối ngoại bị chiến » chính là phương châm độc nhứt, có thể mới cần nên bình phục tương lai cho nước Tàu. Song có một điều hoài nghi là những bọn năm bình quyền trong tay kia, có nghe lời trưng ngôn mà diễn ngộ, để lo cái cuộc hòa bình hạnh phúc chung cho mấy trăm triệu người không; hay là cứ một mực mài giũa trở giũa mà diễn cuộc « nôi da nôi thịt » như những lần tương nội chiến mấy lần? Bàng-quan

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

giống người nào cũng đều có tư tưởng cá; nhưng tư tưởng của mỗi giống thì hay nhiều, cao hay thấp, vào khác nhau. Khác nhau vì cái gì? Khác nhau vì tính chất. Vậy thời ông hãy kể xem người ở xứ ông có những tính chất gì, nhiều hay ít, cao hay thấp?

Ông thư ký: Kể về tính chất, thời nhân vật ở xứ tôi cũng có đến 300 loại; người thời có tư tưởng, mà tư tưởng viên vóng; người thời cái óc cứng như đá, bao nhiêu những tư tưởng đẹp tốt ở ngoài không thắm vào được; lại có kẻ thời ưa náo động; kẻ thời có tính phân ly, chia rẽ đảng phái, v. v.

Mi-cô-ga: Phải, tạo vật cũng đã có sắp đặt kỳ càng rồi đó! Quả đất nhỏ, thời hình thể của vật loại ở đó cũng thấp bé; nhân vật ít giác quan, thời tính chất và tư tưởng phải hẹp hòi. Thế là lẽ tự nhiên. Vậy chứ cái mặt trời ở đây trong cho kỳ thời có mấy sắc? Và có những sắc gì?

Ông thư ký: Mối trông qua thời chỉ có sắc trắng; mà nếu xét từng tia sáng một, thời có đến 7 sắc.

Mi-cô-ga: Mặt trời ở bên tôi mới trông thời đỏ; mà xét kỹ ra thời có đến 39 sắc. Thiết tôi lịch duyệt đã nhiều, mà chưa thấy cái mặt trời nào đồng một màu nào hết. Cũng như loài người sinh ra, không có mặt người nào giống người nào cả. Vậy chứ ở trong xứ này, kẻ có bao nhiêu vật loại?

Ông thư ký: Ở xứ này vật loại có thể chia ra làm 30 hạng khác nhau; như là: thành nhân, người có tư tưởng rộng rãi, kẻ lại nói tư tưởng hẹp hòi v. v.

Mi-cô-ga: Thế thời ít quá. Ở bên tôi kẻ ra cũng có 300 hạng. Tôi đã từng mục kích có xứ đến trên 3.000 hạng khác nhau.

Ông thư ký lúc kia nghe những câu lạ lùng như thế, thời định cùng chàng Mi-cô-ga đưa nhau làm một cuộc du lịch để quan sát các xứ ở trong bầu trời, cho mở mang trí não. Cuộc đời hành đi tri nan, làm trai có chí mới lo âu người. Hai người sắp sửa gành bầu dề đi.

Trước khi sắp sửa ra đi, thấy một cô thiếu nữ, hình dung yêu kiều (ấy là người tình nhân của ông thư ký), mình cao ước độ 1.286 thước tây, lên lên giọt vẫn giọt dài, chạy đến mà kêu lên rằng: « Tình quân sao nỡ! Bè chủ đồng này ra bại nữa, như thế sao đành? Lần nữa bề nguyên non thế công nhân trời đã 1.500 năm trời tròn, mà kẻ đến ngày này thời thiếp mới gần kẻ cạnh tay của tình quân, nắng khấn đỡ tài mới vẹn một năm 18! Ngày nay, tình quân đàn phũ nghĩa vong tình, bỏ thiếp đi theo một người khác giống khác nói như tôi, nước non sao nỡ biệt ly? Bực chi lắm, tệ chi lắm, hừ chừng! Thời, nếu bây giờ tình quân đi đem lòng đen bạc, chia rẽ ái ân, thời từ đây thiếp cũng nguyện khép cửa phòng cho rồi; có mong vẫn vương lấy cái nợ tình lam chi nữa!»

Chàng Mi-cô-ga. Ông thư ký tình sắc, thời sự tình, thời ông thư ký thời ông thư ký... (Con này) ...

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU VIỆN

HIỆN BẢN NGÀY 22 SEPTEMBRE NĂM 1930 (Tiếp theo)

Ông Nghị-trưởng nói cho Viện biết, khi sớm ban Trự-sự yết kiến quan Toàn-quyền có trình với Ngài hai vấn đề thuộc về chương của Viện, về việc rộng quyền và việc lập hiến.

Về việc rộng quyền cho Viện Dân-biểu, quan Toàn-quyền trả lời rằng: Trên thì Thượng-Hội-Đông Kinh-Tế-Tài-Chính Đổng-lập-háp đã có quyền hạn rộng, dưới thì Hội-đồng-tỉnh-hạt sắp sửa lại cho rộng quyền, không có nhẽ ở giữa hai cơ quan đó là Viện Dân-biểu, mà không cho quyền hạn tương đương sao? Ngài sẽ xét mà sửa bản điều lệ của Viện-lai cho hợp.

Còn việc lập hiến, quan Toàn-quyền nói: Việc ký quan Khâm-sứ có nói trong bị-diễn-văn khai mạc rồi.

Ông Nghị-trưởng xin chính-phủ tuyên bố ngay cho dân biết chắc việc cải cách đó. Quan Toàn-quyền trả lời rằng: Bị-diễn-văn của quan Khâm-sứ là thay chính phủ mà tuyên bố chính sách của chính-phủ đó, rồi sẽ ra bài đó mà yết thị công bố cho nhân dân đều biết.

Ông Nghị-trưởng nói xong, thì ông Trần-bá-Vinh đọc các biên bản cho Hội-đồng nghe. Toàn Viện đều y và HIỆN BẢN NGÀY 23 SEPTEMBRE.

Ông Nghị-trưởng cử ông Phạm-vân-Quảng đọc lại các biên bản ngày 15, ngày 16, ngày 17, ngày 18 và ngày 19 cho Viện nghe, có ông Trương-trọng-Cần, Lê-tấn-Yết, Nguyễn-thành-Hương xin sửa lại cho đúng lời nói.

Đoạn ông Viện-trưởng uỷ ông Hoàng-vân-Ngô và Hồ-vân-Vinh đọc biên bản ngày 20, 22 và 23 cho Viện nghe. Không ai nói gì cả.

HIỆN BẢN NGÀY 24 SEPTEMBRE Ông Trần-bá-Vinh đọc biên bản tiếp theo ngày hôm qua cho Hội-đồng nghe. Hội-đồng đều y và.

Chiều lại thì Hội-đồng bế mạc.

AI LÀ KHÁCH DU-LỊCH?

Người mình gần đây đã biết hứng thú du-lịch, kẻ thì đi xe đạp từ Nam ra Bắc, người thì đi bộ từ Bắc vào Nam, ngoài ra kẻ đi xe hơi xe hỏa thì không kể xiết; mà trong khoảng đường du-lịch ấy thì xứ Trung-kỳ chiếm một đoạn rất dài. Vậy muốn được tiện trong cuộc du-lịch, không chỉ bằng mỗi người cấp sách một quyển sách nhỏ "DU-LỊCH TRUNG-KỲ".

Sách này có tân-hệ, địa-đư và lịch-sử, lược-trợ xem cũng rất có ích trong sự học.

Mỗi quyển giá 0\$10, ở xa gửi thêm 0\$13 tiền cước.

Tiếng-Dân

Chàng Mi-cô-ga. Ông thư ký tình sắc, thời sự tình, thời ông thư ký thời ông thư ký... (Con này) ...

THANH-HÓA

Tòa Kiểm duyệt bỏ

L. C.

Cái hại xói thịt

Hôm 22 tháng 10 ta, vừa rời làng Lê-nghĩa, tòng Nam-dương, phủ Thọ-xuân, có xảy ra một câu chuyện rất đáng thương tâm.

Ngày 19 tháng 10 này, trong làng có ông cụ nhì chẳng may tả thệ; con cháu cụ ăn nhà cũng giàu có, theo « lệ » mà bỏ giết lợn mời làng. Vấn đề cụ cụ chết vì bệnh tả thệ, mà người ta cứ để ăn uống xói thịt chứ chưa chôn cất liền, và lại người vào ra đông đúc nên truyền nhiễm rất lắm.

Từ hôm ăn uống về sau, con cháu độc được lan khắp ra làm thiệt hại mất non trăm mạng, tất cả lớn bé già trẻ; đến nỗi có mấy người các làng lân cận hoặc đi phùng viêng hoặc đi làm giúp cũng có người chết. (Cả thợ kèn và thợ mộc đóng hôm cũng bị bệnh).

Không phải nói nhiều, chắc các ngài độc giả cũng đã rõ rằng rồi, nhân quả ta xưa nay vẫn giữ cái luật, « tang lễ rất phứt tạp », nghĩ rằng trước là báo hiếu cho bố mẹ, sau là để « trả nợ miệng » cho làng xóm. Kể ngu si chẳng nói, nhưng đến kẻ có học cũng có người lấy thề làm đẹp mây nõ mặt.

Ồ! báo hiếu cho bố mẹ thiếu gì cách? Giả nợ cho làng xóm là chỉ xói thịt sác?

Lai cáo

Trong Đông-Dương-Thương-Báo số 7 có bài phê-bình về đầu Khuynh-Diệp; xin lược đăng dưới đây:

« Hiệu-nghiệm của dầu này, cứ kể ra sẽ với các thứ dầu bực, « há, khuất-thần, mà ta vẫn dùng xưa nay, có lẽ không kém, mà lại chiếm được phần hơn. »

« Lại còn một điều đặc-sắc hơn nữa là khi-vị của dầu Khuynh-Diệp xem ra có vẻ thanh-thị nhẹ-nhàng, khiến cho người ta dễ phần khoan-khoái, chứ không đến nỗi nặng-nắn « nóng-bức như các dầu kia. »

« Cũng là một thứ dầu, mà là thứ dầu vừa rẻ vừa « hay. »

« Cũng là một thứ nội-hóa, mà là thứ nội-hóa đáng « yêu đáng chuộng. »

«Dầu KHUYNH-DIỆP!!!

«Dầu KHUYNH-DIỆP!!!

« Đây là thứ dầu đầu-tiên hiện nay. »

ĐÔNG-DƯƠNG-THƯƠNG-BÁO

45 Phố hàng Trống - HÀ NỘI

NGHỀ-AN

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Đau lòng lai cáo

HÀ-TỊNH

Tòa Kiểm duyệt bỏ

QUẢNG NAM

Đau đớn chưa?

Hùng tôi là dân làng Trung-đạo, tòng Đức-hóa huyện Đại-lộc xin qui bài đăng việc như sau này:

Huyện làng chúng tôi có một số ruộng công 21 mẫu, số dân 135 người, như chia ra mỗi người không được bao nhiêu; mà đất lại nhều tạp, khó nổi cây bừa, nên nứt trên có thừa đơn về đầu giá, Jạp lấy bạc nộp công ngân đồng dào đến nay mất khôn, dân chúng tôi nước lưu lại cho khỏi sự phiền phức lời thôi. Lý trưởng bảo rằng: không có lệ đầu giá, phải quản cấp đượ dân, như các anh muốn mua phải chịu phí tổn cho tôi mới dám đi thừa đơn; rồi anh ra lệnh góp mỗi người 0\$25 tức cả 32\$50. Khi đem đơn về anh ta nói phải lẽ ông này ông kia hết số tiền ấy, không biết có thiệt vậy không?

Chúng tôi nghĩ rằng: làm lý trưởng ăn một mẫu công dụng và ba sào phạt điền để làm gì? mà có chửi việc « còn phải góp như thế? » Trời như vậy, cũng đau thật!

QUẢNG NGÃI

Tiếng súng khi không

Bữa 4 Novembre kỳ giá có đi Quảng-Cơ, thỉnh lính nghe súng nổ hai tiếng gần nhà thương chánh,

LỜI CẢM TẠ

Tôi bị bệnh Phồng-Tích đã mấy năm, nay uống thử thuốc « PHÒNG-ÍCH » hiện con Chim của ông VŨ-ĐÌNH-TÂN ở Hải-phòng, có 1, 2 liều là bệnh khỏi thật, vậy có lời cảm tạ và công bố để công chúng biết là THÂN-DUỢC. Ai muốn biết căn bệnh PHỒNG-TÍCH thế nào thì cứ xem bài Quảng-cáo đăng ở trang ba số 6.

ĐẶNG-CÔNG-ĐÌNH Instituteur au Groupe Scolaire de BANMỸ PHỐT

bởi ra thì hai người linh-tây bắt lên Mưa ở trong Hội Hào lương xe Jiên, Nguyên tên Mưa lãnh việc đi kiểm bộ hành, cho số xe hơi kỳ để kiểm tiền hoa hồng, bữa đó hai người linh vô ngồi tại Hào Hưng đã lâu muốn nói chuyện, nhưng người trong hội kể mắc việc này người bận việc khác, chẳng có ai ở không mà nói chuyện. Tên Mưa bước vô, thấy hai người linh tây thì lấy cái mũ ở trên đầu, còn miệng thì « Bonjour Messieurs », hai người linh nói « Ủy » rồi lại nói một câu tiếng tây nữa, nhưng tên Mưa không hiểu mà trả lời, cứ ủy ủy mãi; hai người linh lại nói tiếp một câu nữa, tên Mưa bỏ chạy, hai người linh tức mình bắn hai phát súng bằng thuốc không, rồi cũng bỏ đi về.

Đã dốt không biết tiếng mà giao thiệp với người tây thành không hiểu nhau mà sinh chuyện như thế.

V. H.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Bi thời

MỘT VIỆC MỜ MANG RẤT CÁN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'ANNAM (SÉTÉGA) QUINHON kinh lời bá cáo cho qui hành khách đặng hay rằng kể từ 1er Décembre 1930 số XE LỬA MIỀN NAM đã giao cho hãng SÉTÉGA chuyên chở hành khách bao từ đi xe lửa khoản Saigon-Nhatrang về tới các tỉnh từ Nhatrang-Tourane. Xe chạy hằng ngày bằng kiểu xe guồng (AUTOCARS CONDUITE INTERIEURE) chở ngồi rộng rãi kín đáo đi cửa thềm, đặng ngày giờ, giá tiền từ Saigon - Tourane ra lửa và xe hơi không quá một xu một cây số.

Số xe lửa sẽ bán giấy ở các gares từ Saigon-Nhatrang giấy đi thẳng suốt về cho tới các tỉnh miền Nhatrang-Tourane.

Mua giấy đi suốt (Billet direct) thì khỏi phiền phí gì cả. Ra tới gares Nhatrang nên hỏi ngay xe SÉTÉGA để được sẵn tại đó thường ngày xe đưa thẳng về nhà ta. « Đại-mom » Nhatrang Quinhon đã có nhà ăn ngủ từ 12 giờ sáng ra lửa xe đi đặng hai ngày tới Tourane, khỏi phải đi đêm hôm khuya khỏa một nhọc nhằn, nguy hiểm tánh mạng. Mỗi khi qui hành khách giao cho xe SÉTÉGA một vé đi suốt (Billet direct) sẽ được SÉTÉGA hiện tại một số tiền hoa hồng từ một cái đến bảy cái tùy theo khoản đường dài vắng, (giấy đi suốt khoản Saigon - Nhatrang về thẳng Nhatrang - Tourane).

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanhiết Saigon số XE LỬA MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới một gares nào ở trong khúc đường Nhatrang-Saigon giá tiền dưới một xu một cây số. Đến Nhatrang cứ trình giấy của hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một cách mau chóng dễ dàng. Mỗi vé xe lửa của hãng SÉTÉGA sẽ được hoa-hồng từ một cái đến bảy cái, như khoản trên nói.

Bagages từ Tourane-Nhatrang xe hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho hành khách hai chục Kilo, còn từ Nhatrang-Saigon phải tính đặng giá của số xe lửa. Suốt khúc đường Tourane-Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các số đại lý để giao-thiệp các việc chuyên chở và bán giấy cho hành khách, vậy mỗi khi hành khách đến tại nơi các Agences SÉTÉGA mà mua giấy thì đặng tiền một bề mà khi có cần đóng bồi hàng đặng gì thì đã có người của hãng chờ và sắp đặt rất tinh tường.

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINHHOA VANGIA BANTHACH TUYHOA TUYAN SONGCAU TUYPHUC QUINHON BINHMINH PHUCAT PHUMY BONG-SON TAMQUAN SAHYNH DUCPHO MOCUC QUANGNGAI CHAUO TAMKY HALAM CHOCUI FAIFO VINHOIEN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại Nhatrang	: 5 giờ sáng, đến Quinhon 5 giờ 15
— Quinhon	: 5 giờ sáng, đến Nhatrang 5 giờ 15
— Tourane	: 5 giờ 1/2 sáng, đến Quinhon 5 giờ 1/2 15
— Quinhon	: 5 giờ 1/2 sáng, đến Tourane 5 giờ 1/2 15

LA DIRECTION

Ban Hội đồng thuộc địa của Thượng nghị viện với Nội các mới

Paris, 17 décembre. - Ban Hội đồng thuộc địa của Thượng nghị viện mới được thành lập...

Thủ tướng Poincaré đau nặng

Paris, 16 décembre. - Thủ tướng Poincaré bị bệnh đã mấy ngày nay, hôm thứ hai bệnh tình xem ra nặng thêm...

Sẽ có hải công ở Lille chăng?

Paris, 16 décembre. - Theo tin của Lille rồi đây sẽ yêu cầu chế tạo các tàu chiến...

Phòng trào cách mệnh ở Tây-ban-nha

Madrid, 16 décembre. - Việc khởi nghĩa ở Tây-ban-nha, việc bắt mấy viên quan võ...

người bị thương. Ở Santander, một toán người thường đánh phá trại lính...

Madrid, 17 décembre. - Ở Corogne, Huelgas, Laguna, Navarre, Sauson, Riscaya, Saragosa...

17 décembre. - Phòng viên báo La Fran ede Bordeaux và ng Sauts Sébastien có tin về nói rằng...

Madrid 18 décembre. - Có tin rằng tình hình đã yên ổn...

Madrid, 18 décembre. - Việc khởi nghĩa ở Tây-ban-nha, việc bắt mấy viên quan võ...

Ở Guatémala cũng có khởi nghĩa

Guatemala, 18 décembre. - Nhà quan Tổng thống bị phá; quan Tổng trưởng Bình đẳng và nhiều viên quan võ bị chết...

TRỜI NAM CÓ MỘT

Ấy là thơ thuốc BỔ NHA PHIÊN rất ĐẠI TÀI, trị mọi người uống đều bổ được cả...

ĐẠI TÀI, trị mọi người uống đều bổ được cả, không sai một chữ...

TRỪ TUYỆT NHỮNG BỆNH RẤT ĐỘC ÁC CHO LOÀI NGƯỜI

Ba thứ bệnh rất độc ác của loài người là bệnh Tim-la (Giang-mai), bệnh Lậu và bệnh đần bả khỉ hừ. Nhiều nhà làm thuốc chỉ biết bệnh Lậu là một chứng...

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯƠNG Số 48 phố Hàng - TÊN NAM - DINH Kinh cáo

AI BỊ PHONG-THÁP ?

Ta phải biết sách thuốc dạy rằng: « Phong bị bách bệnh chi mồi, thấp nãi lục giám chi nhĩ, phong gió ngoại nhập thấp lỏng nội sinh »...

NGUYỄN-TỬ dit SINH-HUY Rue de la Gare - VINH

Mới về thêm mã Fentré, Béret, Casquette, Ô tỳ, tất, Cravate cùng mã bàn chải, khal vàng, gris, cùng khăn xếp nhiều tây, lụa tây kiểu Bắc, khăn Trung, bán giá rất hạ.

MAGASIN DE SOIERIES TÂN LỢI

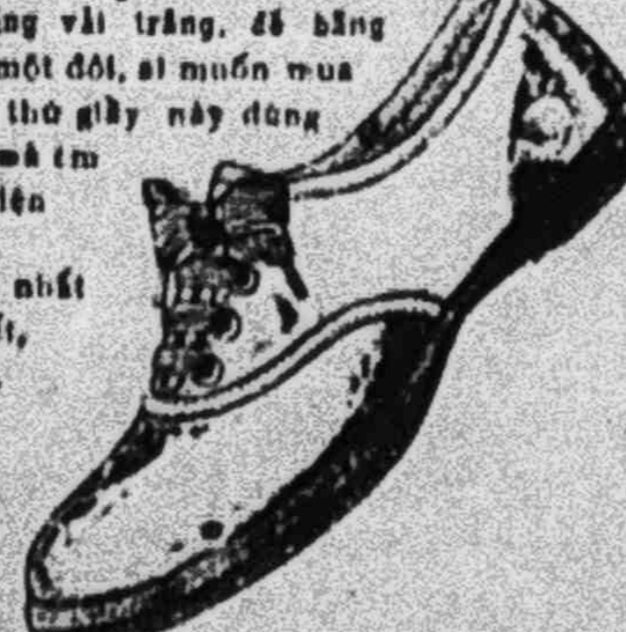
Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lenh, xuyến, trừu, cầm-nhung, cầm-châu v... Hàng thiết kế, thiết bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai rớt...

HÀNG TƠ LỤA

Nhà máy dệt FLACHET LEVANNHAN & C° & Huỳnh-kim gần Bình-dịnh có đặt các thứ hàng loãn lo giúp hàng ngoại- quốc nhuốm kỹ phương phai mầu.

MỜI CHÈ RA

Các ngài buôn giầy nên chú ý! Bán hiệu mới chế ra kiểu giầy này bằng vải trắng, đế bằng Crépe Anglaise...

MUỐN : MAU ĐƯỢC MẠNH KHỎE ?

thì nên dùng Bác-Thánh-Dược của hiệu : Tạo-nhơn-Đường Hocmôn là danh tiếng

- NAM - KÝ THÀNH CÔNG BÁC THÁNH - DƯỢC 1) THIÊN-HIỆU TẾ BẠI HOÀN, chữa trị các chứng phong tê bại xuội như thế mỗi hoặc sáng hậu tê sưng rất hiệu...

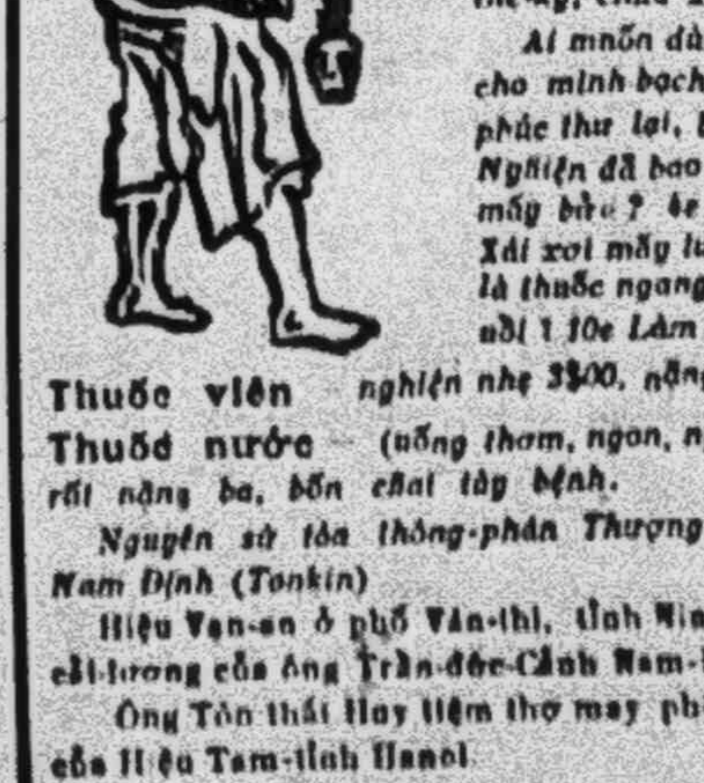
Monseur TRUONG MINH Y Directeur TAO NHON DUONG N° 4 Rue de la Gare à HOCMON

丸散膏丹 神效無比 治百病 功效如神...

THUỐC CẢI NHA-PHIÊN CẢI-LƯƠNG

Nhà xưa người Tàu, đồ họ nước ta, họ có đem qua một chứng bệnh nghiêm, bệnh ấy truyền nhiễm, cho đồng bào ta, nay đã tràn ra, toàn quê khắp chốn...

Thuốc viên nghiên chế 3300, nặng 1400, rất nặng 8300. Thuốc nước (nướng thơm, ngon, ngọt) nhẹ một chai 3350, nặng hai chai 7800...

Chân - hưng y - nghiệp

Y nghiệp nước ta từ xưa tới nay không qui cả nhất định kh- học có thí nghiệm và không xem xét đến nơi. Duy chỉ lấy bốn phép y học cổ truyền làm chuẩn mực...

BAC - NINH

Bệnh quý đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khát rồi thì trong người nhọc mệt thối...